

ספר מרי"ח ניהוח

קונטרס "קושיות נפלאות לחנוכה"

הקושיות מתוך הספר מועדים וזמנים ח"ו סימן פ'
למורנו הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א

והובאו כאן תירוצים חדשים מתלמידי חכמים יקרים
ועוד ליקוטים וחידושים נחמדים לחנוכה
מנאי זעירא ריחמ"א ס"ט

חברתיו וערכתיו בעזרת
החונן לאדם דעת
רן יוסף חיים מסעוד בן לא"א
רבי משה אביחצירא שליט"א

עפולה
שנת התשפ"ב

© כל הזכויות שמורות

כתובת המכון ולהשיג את כל ספרי המכון
הרה"ג רן יוסף חיים מסעוד אביחצירה שליט"א
רח' תאשור 6 ג' עפולה
טלפון: 052-7727591
rantorah@gmail.com
ran0527727591@gmail.com

זִכְרוֹן עוֹלָם בְּהִיכֹל ה' ה'

מוקדש לעילוי נשמת אבי מו"ר ועט"ר
רבי משה בן רבי משה ורבקה אביחצירה זצ"ל

נולד י' שבט ה'תש"ו בעיר תארודאנת מרוקו
נלב"ע ליל כ"ו אב ה'תשפ"ה
בעיה"ק ירושלים תובב"א נטמן בהר המנוחות קהילת ירושלים שער ברוש
"מתים יחיה אל ברוב חסדו ברוך עדי עד שם תהלתו"

תנצב"ה

הקדמה

בימי החנוכה תשפ"ב זכינו ולמדנו בבית מורי ורבי הגאון רבי אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א אב"ד דק"ק כפר גדעון עמק יזרעאל מח"ס זך יאיר ב"ח ועוד, יחד עם חברי השיעור הקבוע בבית מו"ר שליט"א, והם: רבי שלמה אביטן שליט"א, רבי משה גלאם שליט"א, רבי אוהד ורדי שליט"א, ואני הצב"י ריחמ"א ס"ט, למדנו מספר מועדים וזמנים ח"ו סימן פ' מקושיות שהקשה הגאון ראש הבד"ץ עדה החרדית רבי משה שטרנבוך שליט"א, ולמדנו גם כן את מהלכו, נהגתי מאוד מהקושיות והתירוצים, והחלטתי בס"ד לפרסם את הקושיות בגליון מרי"ח נרחב שלנו לחנוכה תשפ"ב (מס' 667), וזכיתי וקבלתי כמה וכמה תירוצים על הקושיות, וחשבתי לעצמי שמה טוב ומה נעים לעשות ממנו קונטרס קטן ונחמד לתועלת הרבים. והי רצון שיהיה תועלת ללומדים בו אכי"ר ותרבה החכמה והדעת אכי"ר.

צירפתי לקונטרס זה כמה וכמה ליקוטים וחידושים שכתבתי בשנים עברו בענייני חנוכה, ברכת ישר כח לידידי היקר הרה"ג מרדכי אלמקייס שליט"א (מח"ס ויכתוב מרדכי ח"א ועוד, נתיבות) שהגיה את כל החידושים האלו^(א). והי רצון שיהיה לנחת רוח לכבוד הבורא יתברך שמו אכי"ר.

הכותב והחותם לכבוד התורה ולומדיה
הצב"י רן יוסף חיים מסעוד אביחצירא ס"ט
ליל שישי לסדר פרשת שמיני תשפ"ב

א. בעזרת ה' יתברך ובס"ד כפי עצת ידידי היקר רבי מרדכי אלמקייס שליט"א יצורפו כל החידושים האלו לספרי אוצר הפנקסים מרי"ח נרחב.

**קושיות נפלאות לחנוכה ותירוצים מתלמידי חכמים יקרים
הקושיות מתוך הספר מועדים וזמנים ח"ו סימן פ'
למורנו הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א**

א. היאך קיימו כל לילה מצות הדלקה הלוא בעינן במקדש דוקא דישון המנורה בכל יום, ונידשנה השמן ונידשנה הפתילה ואינם ראויים אלא לדשן, וא"כ השמן נפסל ללילה שנייה שחל עלה חובת דישון ומה מועיל הנס.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: דישון צריכים אם יש פסולת, וכאן שדלק ח' ימים נעשה פסולת רק ביום שמיני.

ב. היאך אמרינן בנוסח על הנסים "והדליקו נרות בחצרות קדשך", והלוא ההדלקה בהיכל לפני ה' ולא בחצרות קודש.

הרה"ג יובל מור שליט"א, כתב: עיין דרשות החתם סופר שהקשה כן ותירץ על פי דברי הרמב"ם שפסק שכהן שהיטיב הנרות והוציאם לחוץ והדליקן זר כשרות וזוהי הכונה בחצרות קדשך.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: בעל הנסים לא נזכר כלל נס של פך השמן, ואין הכוונה שם להדלקת המנורה, אלא שמשום שמחה הדליקו בכל הר הבית.

הרה"ג דן בנימין אביחצירא שליט"א, כתב: אולי אפשר לומר דבאותו הזמן שהדליקו הלא בית המקדש היה בזמן של הרס וחורבן ממה שעשו היוונים ימ"ש ולא היה ניתן לקרוא לו במצב זה "היכל" אלא יותר מתאים לקרוא לו חצר.

ג. היאך קיימו אז בכלל מצות הדלקה, והלוא בירושלמי שקלים פ"ד דמזבח מעכב, וכיון שלא חינכו המזבח עוד וכמבואר במגילת תענית הלוא אין עוד מצות הדלקה.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: המזבח היה, אלא שנפגם, וזה אין מעכב למנורה.

ד. מצות הדלקה ביום ג"כ להרמב"ם כמו בלילה וצריך הדלקה פעמיים כל יום, וא"כ ניבעי מדינא בחנוכה שכל אחד ידליק פעמיים בבוקר ובערב.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: שרגא בטיהרא מאי מהני, וכן צריכים לפרסום הנס, לכן תקנו רק בלילה.

הרה"ג ראובן שמלה שליט"א, כתב: מצאתי מאמר חסידות של הרבי שיכול לענות על כך, וזה לשונו:

"עניינם" של נרות חנוכה הוא להאיר את החושך, שעל ידי מלחמת היונים להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, ובפרט לאחר שנוכחו להיכל וטמאו כל השמנים שבהיכל, נעשה התגברות החושך דלעומת זה, ולכן, כשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחו את היונים תיקנו נרות חנוכה, בכדי להאיר את החושך, וזהו שזמן הדלקתם הוא משתשקע החמה, כי ענינם של נרות חנוכה הוא להאיר את החושך. ומקום עמידתם הוא בחוץ (רשות הרבים) ובשמאל, בכדי להאיר גם את החושך של רשות הרבים, טורי דפרודא, שיניקתם הוא מקו השמאל. וזהו שנרות חנוכה הם שמונה נרות, כי זה שנרות חנוכה מאירים את החושך (גם החושך של רשות הרבים) הוא מפני שהאור של נרות חנוכה הוא אור שלמעלה מהשתלשלות, ולכן הם שמונה נרות, שמספר שמונה מורה על בחינה שלמעלה מהשתלשלות".

ה. הנצחון בכ"ה בכסלו וכמבואר ברמב"ם, ונכנסו אז להיכל וא"כ מצות הדלקה למחר סמוך לערב, ולמה אנו מדליקין כבר בכ"ה סמוך לכניסה בערב.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: המצוה במקדש הוא להדליק סמוך לערב, לכן תקנו להדליק בליל כ"ה שהוא באותו יום.

הרה"ג ראובן שמלה שליט"א, כתב: עיין במה שכתבתי באות ד'.

ו. השמן שנוסף היאך כשר והלא נתינת השמן עבודה וכמבואר ביומא (כד ע"ב) וכיון שלא נתמלאה היאך כשר להדלקה.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: ע"פ ה' נחשב כמעשה.

◆ קונטרס קושיות נפלאות לחנוכה ה

ז. השמן קודש וא"כ לא מקבל טומאה, דמסקה בי מדבחיא דכן, והיינו שאינו מקבל טומאה.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: אינו מקבל טומאה, אבל נפסל.

ח. השמן נס שנוסף היאך כשר והלוא צריך קודם קידוש במדות קודש.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: כיון שעקרו קודש, מה שנתוסף מאיליו הוי כמוהו.

ט. למה דקדקו לקיים מצות הדלקה דוקא, והלוא כל השמנים נטמאו וחסר שמן למנחות ולנסכים.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: למנחות לא צריכים שמן זית זך.

הרה"ג ראובן שמלה שליט"א, כתב: כי על ידי ההדלקה מדגישים שהמלחמה הייתה בעיקר על להשכיחם תורתך, להשכיחם 'נותן התורה'. והרי כתוב שהתורה אור.... וגם שהיו טמאים בטומאת מתים, ולכן בנו מנורה מעץ וכו'.

בפרט שיש כ"ב גביעים במנורה שהם כנגד כ"ב אותיות התורה. וההפרש בין גביעים לכוסות הוא, שגביעים הם כוסות גדולים, וזה קאי על אותיות התורה, דאותיות התורה הם אתווין רברבין, בראשית ב' (רבתי) ראשית, דקאי על התורה. (על פי מאמר חסידות של הרבי, ודרוש הצמח צדק).

י. למה הכהן הגדול חתם פך השמן בחותמו.

הרה"ג דוד אריה שלזינגר שליט"א, כתב: זה היתה פרנסתו שהשגיח על השמן זית זך למקדש.

הרה"ג החפץ בעילום שמו שליט"א, כתב: נביא מתוך שיעורו של מורינו הגאון רבי בן ציון הכהן סנה שליט"א שסיפר על חלומו בשבת קודש פרשת וישב תשפ"ב, ובזה מתורץ הקושיא שלא כתוב בגמרא שהיה חתום, ואני מצרף כאן דבריו, וז"ל:

אנחנו ראינו ששמן מופיע בצורה של נס בהר המוריה. פעם ראשונה (וזה גם פעם ראשונה בתורה שמופיע מילה "שמן") אצל יעקב אבינו אחרי שהוא ראה חלום נבואי על הסולם. פעם השנייה בזמן של חשמונאים אחרי שיוונים "טימאו כל השמנים".

הנה אצל יעקב אבינו כאשר הוא יוצא מבאר שבע לחפש שידוך בציווי אביו ואמו בפרדן ארם הם נתנו לו הרבה דברים כי ידעו שהוא הולך להרבה שנים, אבל אליפז בן עשו התנפל עליו כי עשו שלח אותו להרוג את יעקב, חלילה. ויעקב שלמד משם ועבר אמר לו: אתה יכול גם לעשות כציווי אביך וגם לא להרוג אותי כי ידוע שעני חשוב כמת. אז אליפז לקח את הכל, אמר אחר כך יעקב: "כי במקלי עברתי את הירדן הזה". אומרים שזה היה מקל שיעקב קיבל מאדם הראשון דרך חנוך, שם, אברהם אבינו ויצחק, אך חוץ ממקל לא היה לו כלום, הוא היה מבקש בגד ללבוש ואוכל לאכול.

אבל מאיפה השמן הזה? הרי אליפז לקח לו הכל. כתוב במדרש רבה: "שופע לו מן השמים כמלא פי הפך" (בראשית רבה, ויצא פרק ח), והפך הזה היה בתוך המקל זה היה חלול ושם נמצא השמן.

וכך מובא בש"ך ז"ל עה"ת, שאותו שמן שיצק יעקב על האבן אשר שם מראשותיו נתגלה לו אותו הפך וראה כל הניסים שנעשה בהם, וזהו השמן שנמשח בו כל הכלים של ביהמ"ק ובו נמשחו כל המלכים, וזה הי' הכד השמן של אליהו ז"ל, ואותו השמן נתגלה לבני חשמונאי. (ומאותו שמן מעולם לא נחסר כלום).

ויעקב אבינו שמר על השמן הזה ואחרי עשרים שנה כאשר יעקב אבינו היה חוזר לארץ ישראל עם ארבע נשים ואחת עשרה וילדים עוד פעם מופיע עניין של שמן במעבר נחל יבו"ק. (ר"ת: ייחוד, ברכה, וקדושה) אומרת תורה הקדושה שפתאום יעקב חוזר באמצע הלילה בחושך חזרה להעביר פכים קטנים.

בא מדרש "צידה לדרך" ומקשר פך שמן של יעקב לפך שמן של חשמונאים. כתוב במדרש שאמר הקב"ה ליעקב: "אם אתה דאגת לפך שמן שלי אז גם אני אדאג שיהיה פך שמן לחשמונאים".

ובדרך חזרה כל הלילה היה לו מאבק עם שרו של עשו. כידוע הוא ניצל שרו של עשו וקיבל את הכוח שלו. ושם שלו מאז זה שם של מלאך-לא יעקב אלא ישראל. אחרי זה הוא עובר אותו מקום איפה ראה חלום נביאי ועוד פעם הוא מוציא פך השמן ועוד פעם יוצק ומקדש את המקום ומקריב קרבן להשם.

ויש כאן עוד קשר בין יעקב לבין חשמונאים. ואומרת התורה: "ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו:" ואומר מדרש "צידה לדרך" שבפסוק "ויזרח לו השמש" מרומז על ל"ו נרות ושמש של חנוכה חשמונאים שהביאה רפואה לירכו של יעקב.

אחר כך פך השמן הגיע ללוי ולאמרם, אביו של משה רבינו ואחר כך לאהרן הכהן ולשרשרת של כהנים הגדולים של בית המקדש.

והנה חלום חלמתי בשבת קודש פרשת וישב שנה זו (תשפ"ב) שנכנסים לחפש בבית המקדש מה נשאר מכל החורבן שהיוונים עשו שם ומצאו חותמת של הכהן גדול, הכהן גדול היה לו חותמת ובתוך החותמת המקל שמחזיק את החותמת היה חלול ושם נמצא השמן, ועל פי סברא פעם איפוא שהיו הולכים לקחו איתם שמן שאם יתקעו בחושך שיהיה להם נר כדי להאיר, וככה מצאו פך שמן שהיה בתוך החותם של הכהן הגדול.

קמתי בשבת בבוקר ובדקתי את הגמרא במסכת שבת (כא ע"ב) "בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול". וזה יכול להיות מדיוק בגמרא שהפך היה נמצא בחותמו של כהן גדול.

ובזה מתורץ למה עושים שמונה ימים והרי היה מספיק לשבע, אלא יום השמיני הוא יום החותם של ימים הנוראים ולכן מצאו בתוך חותם לרמז לנו שבזה נחתם הימים הנוראים.

יכולים לומר על פי הרמז חנוכה ר"ת ח'ותם נ'מצא ו'בתוכו כ'ד ה'שמן.

ולכן הדליקו נרות בחצרות קדשך ומובא בחתם סופר ועוד שייקא בחצרות ולא בפנים כי הכל היה טמא, והנה היות והנס נעשה בחותם שזה היה לוקחים כשנסעו והלכו ממקום למקום הדליקו בחוץ להראות שבזה לקחו לבחון.

וזהו הפרסומי ניסא דייקא בחוץ יותר כי לוקחים זאת בחוץ.

הרה"ג ראובן שמלה שליט"א, כתב: מצאתי מאמר חסידות נוסף של הרבי שיכול לבאר זאת, וזה לשונו:

"מלחמת היוונים היתה בעיקר מלחמה רוחנית, שלא רצו לנגוע בגופן של ישראל. ולכן הנצחון על מלחמת היוונים הוא מפך השמן חתום בחותמו של כהן גדול דוקא. והשייכות לכהנים הוא לא מצד ענין הכהונה שלהם אלא מצד ענין התורה שלהם, כמו שכתוב: ובאת אל הכהנים וגו' על פי התורה אשר יורוך וגו'. אלא שחידוש הענין בהפך שהיה חתום בחותמו של כהן גדול הוא בחינת התפילה, שהוא ענין עבודת הקטורת, שרק הכהן גדול היה נכנס להקטיר הקטורת, שהגם שבקדש הקדשים היה הארון והלוחות וכו' שהוא ענין התורה, אבל עבודת הכהן גדול שם היה עבודת הקטורת שהוא ענין העלאת הברורים, שזהו ענין י"א סממני הקטורת שהוא בחינת התפילה, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה כו'. ומכיון שהיוונים טימאו כל השמנים, היינו שפגמו בכל המדריגות ועד גם בהיכל שהוא בחינת ומדריגת כהן סתם, על כן היו צריכים להמשיך מבחינה עליונה ביותר, בחינת כהן גדול וכו'. דהנה בשנים כתיקונם, כאשר היוונים אסורים להיכנס להיכל, וגם על ירושלים כתב הרמב"ם שאסור להניח עכו"ם לדור בה, אז היה מספיק כשרות סתם, אבל מכיון שהיוונים טימאו כל השמנים שבהיכל, היו צריכים להמשיך מבחינה עליונה יותר, שהוא ענין כהן גדול".

במאמר חסידות נוסף מבאר הרבי, וזה לשונו:

"שאז היה ישראל במצב ירוד מאד, שהוא ענין משתשקע החמה, ולכן כדי למנוע ענין הטומאה היה זה על ידי חותמו של כהן גדול דוקא, שהוא ענין המסירות נפש של הכהן גדול, דלשם אינה מגעת בחינת הטומאה".

הרה"ג כפיר ברוך מבורך דדון שליט"א, כתב: מש"כ כת"ר בענין חותם כהן גדול בנס פך השמן. נראה שרצו רבותינו להורות על מחאתם במינוי כהנים גדולים שעשו מלכות יון הרשעה, כידוע. ועל כן ציינו שהשמן הזה יצא מתחת ידם של כהנים גדולים אנשי אמת.

ליקוט בענייני חנוכה – תשס"ז

ביאור לגדולה מזאת אתה מוכן- בקדושת לוי על ענין חנוכה, קדושה שלישית עמ' תק"ל, כתב שבזכות מצות המנורה נעשה נס ההצלה. וכוונתו בנס המנורה, שע"י שביטלו היוונים מצוות המנורה שהייתה בבית המקדש, ועם ישראל היו עדיין אדוקים במצות הדלקת נרות שבת והדלקת נר בבית הכנסת, נעשה להם נס ההצלה. ועפ"י זה הסביר את המדרש בפר' בהעלותך, מובא ברמב"ן פר' בהעלותך, וז"ל, "לך אמור לאהרן, לגדולה מזאת אתה מוכן, הקרבנות כל זמן שבת המקדש קיים הם נוהגין, אבל הנרות לעולם", עכ"ל המדרש.

וחקשה הרמב"ן, הלא הנרות בטלין מזמן שחרב בית המקדש בעוונותינו הרבים (א"ה ריחמ"א, א"כ מה נחמה יש לאהרן בזה). ותירץ שקאי על נרות חנוכה שהם אינם בטלים לעולם, ובזה יש נחמה לאהרן במה ששלו גדול, שאינו בטל כהקרבנות שבטלים.

ובקדושת לוי תירץ באופן שונה מהרמב"ן, שמה שאמר ה' לאהרן אבל הנרות לעולם קאי על נרות של שבת ונרות של בית הכנסת. ע"כ תד"ק.

וקשה, היאך תהיה נחמה לאהרן בזה שנרות של שבת ושל בית הכנסת קיימים לעולם, והרי אין זה קשור לקרבנות שהקריבו במשכן. אלא י"ל שהן אמת שאין קשר בין נרות שבת ונרות של בית הכנסת לקרבנות הנשיאים, אבל בזכות נרות שבת ובית הכנסת שהיו מדליקים עם ישראל נעשתה ההצלה שניצלו עם ישראל בחנוכה, ונס זה נעשה ע"י בני אהרן. ובזה יש נחמה לאהרן, שנרות שבת ונרות בית הכנסת קיימים לעולם, ונעשה הנס ע"י בניו הכהנים בזכות נרות הללו. ע"כ. (כתבתי הדברים כפי הבנתי הקלושה).

מצוות מהדרין מן המהדרין בנר חנוכה – עיין בקדושת לוי עניני חנוכה, קדושה חמישית ד"ה יש ליתן טעם לשבח וכו', שכתב שם שהיו פטורים ממצות הדלקת נרות בבית המקדש במנורה, מכיון שהספיק רק ליום אחד, ובשאר הימים פטורים, שהרי אין להם ואנוס רחמנא פטריה, ואם רצה לעשות מצווה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה, ע"ש כל דבריו. ולפי זה מובן הטעם מדוע דוקא בנס חנוכה יש ענין של מהדרין ומהדרין מן המהדרין, מטעם שרק דבר שפטורים עליו מלעשותו ובכל זאת עושים אותו, שייך לעשות אותו בתוספת של מהדרין ומהדרין מן המהדרין, שהרי מעיקרא לא היה חייב בו, ואם כבר רוצה לעשותו יעשה במהודר ביותר, מכיון שהוא מנדבת לבו ולא מצד

החובה, וכל מה שהוא מנדבת לבו ולא מצד החובה יעשה זאת בצורה היפה והמהודרת ביותר, שאם לא כן נראה עליו ענין זה לטורח ולא מנדבת לבו. ע"כ.

עמדת להם בעת צרתם - "בתפארת שלמה" (רדומסק) פר' מקץ, כתב על מה שאומרים בנוסח ועל הניסים וז"ל, "ואתה ברחמך הרבים עמדת להם בעת צרתם", פי' שהעמידו נגד עיניהם צער גלות השכינה, שהקב"ה כביכול גודל צער בני ישראל, וכאשר באו למדריגה זו לעורר רחמי שמים אז נצמח להם הישועה רבת את ריבם וכו', עכל"ק.

ויש לרמז בנוסח על הניסים "עמדת להם בעת צרתם", צרתם נוטריקון צרת מ', צרת מלכות, והמלכות רמז לשכינה, שהעמידו לנגד עיניהם צרת השכינה. ולזה "רבת את ריבם", ריב"ם נוטריקון רי"ב מ', ריב מלכות, שרב הקב"ה את ריב החשמונאים על מנת להוציא את השכינה מצרתה. ע"כ. וכן י"ל בנוסח דנת את דינם, דין מ', נקמת את נקמתם, נקמת מ' וכדלעיל.

חינוך עצמו בלימוד התורה - כתב בספר "תפארת שלמה" (רדומסק) פר' מקץ וז"ל, כל איש ישראל מחויב לחנך את עצמו בלימוד תורה לשמה לזכות באור החכמה העליונה אשר מופיע בימי החנוכה, ויכוון לעשות כ"ד קישוטי כלה, כמו שנאמר (משלי לא, כח) "קמו בניה ויאשרוה בעלה ויהללה", כי בתחילה קמו בניה ויאשרוה במצות ובמעשים טובים, והשכינה מתפארת חזי במאי ברא אתינא לקמן (זוה"ק פ' ויקרא דף יג ע"א), ובזה "בעלה ויהללה". עכ"ל.

רמז הנלמד מהנרות והשמש - בספר "תפארת שלמה" (רדומסק) פר' מקץ כתב וז"ל, רמז בענין נר חנוכה, אמרינן בגמ' (שבת כא ע"ב) אמר רבא וצריך נר אחרת להשתמש לאורה, לרמז על קדושת נר חנוכה שאסור להרצות מעות נגד נר חנוכה, היינו עניני השפעות צרכי עולם הזה, כמו שאומרים (נוסח הנרות הללו) "הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם", אך שפע חכמה וקדושה, ונתנו חכמים עצה לזה וצריך נר אחרת על ידי השמש העומד למעלה מן הנרות, הוא רומז להמשפיע צרכי עולם הזה יהיה גם כן מצד הקדושה וכו', עכל"ק.

ונלמד מדברי קודשו ב' ענינים: א'. שמקדושת החנוכה ואורה אסור להשתמש לענייני צרכי העולם הזה ח"ו. ב'. אמנם צריך לצרכי העולם הזה להשתמש אך ורק מתוך הקודש ולא ח"ו מתוך החול, והעצה היעוצה לזה ע"י שיהיה נר, הוא השמש, עומד מעל לנרות. והיינו שגם כן כל צרכי העולם הזה,

שהם נקראים שמש, שמשמש לאדם בעשותו צרכי העולם הזה, יהיו אך ורק מתוך הקדושה ולא מתוך דברי החול ח"ו, אבל לא שישתמש לצרכי העולם הזה בקדושה, אלא שיהיה נובע מתוך הקדושה. והיאך יעשה זאת שכל צרכי העולם הזה יהיו נובעים מתוך הקדושה, הוא ע"י שכל מעשיו שעושה לצורכו לעניני עולם הזה יהיו לשם שמים לעבודתו יתברך, והיינו שיכוין בכל מעשיו לשם שמים ולשם הקדושה, גם בעשותו צרכי עולם הזה. ע"כ. עוד יש להוסיף טעם מדוע אין להשתמש לצרכי העולם הזה ע"י הקדושה, מטעם שאם ישתמש בקדושה לצרכי העולם הזה הרי הוא מחשיך את הקדושה שנעשה בה שימוש לעניני חולין והרי הם פוגמים בה, אבל אם עושה כל מעשיו אפי' לצרכי עולם הזה לשם שמים הרי הוא מאיר בה את אור הקדושה ונהפך דבר זה לקדושה בהארתו, והיינו שצרכי העולם הזה ישמשו לקדושה וע"י כך יהפכו לקדושה עצמה. ע"כ.

טעמים מדוע היה הנס ח' ימים - רבנו בחיי בספרו כד הקמח ערך "נר חנוכה" כתב הטעם מדוע נמשך הנס של חנוכה שמונה ימים וז"ל, ומה שנמשך הנס שמונה לא פחות ולא יותר, יש שפרשו שמקום הזיתים שמשם מביאין השמן היה מהלך ארבע ימים וחוזרין בארבעה ימים הרי שמונה, ולפיכך נמשך להם הנס ח' ימים, כדי שילכו ויחזרו ויביאו שמן טהור.

ועוד שאם תתבונן, תמצא כי רוב הדברים שבמקדש היו מתגלגלין בחשבון ח', כי הכהן הגדול היה לובש ח' בגדי כהונה, חושן ואפוד, ומעיל וכתנת תשבץ, מצנפת ואבנט, ומכנסי בד וציץ. והלויים היו משוררים בח' כלים, (תהלים ד', א') למנצח בנגינות, (שם נג, א') על מחלת, (שם מו, א') על עלמות שיר, והרביעי קראו הכתוב המשא ממה שכתוב (דברי הימים א' טו, כב) וכנניהו שר הלויים במשא יסר במשא כי מבין הוא, והוא קול חזק וגבוה מלשון (בראשית כט, יא) וישא את קולו, (תהלים מה, א') למנצח על שושנים, (תהלים ה', א') למנצח אל הנחילות, והוא לשון חליל כדכתיב (מלכים א' א', מ') והעם מחללים בחלילים, (תהלים ח', א') למנצח על הגתית, (תהלים ו', א') למנצח על השמינית. שמונה דברים של ריח טוב בין שמן המשחה והקטורת, ארבעה בשמן המשחה והן מור וקנמון וקנה וקציעה, וארבעה בקטורת נטף ושחלת וחלבנה ולבונה. שמונה בדים, ב' בדי הארון, ב' בדי השלחן, שני בדים למזבח הזהב, וב' בדים למזבח העולה. אף הקרבנות אחר ח' ימים, דכתיב (ויקרא כב, כז) "ומיום השמיני והלאה ירצה". שמונת ימי המילה. שמונה חוטין של ציצית. שמונה מחיצות לנבואה (כמו שביאר הרמב"ם ז"ל ב"שמונה פרקים" פ"ז).

ועוד יש בזה טעם אחר, והוא כי חשבון ח' רמז לזמן המשיח שהוא על מעלת שמונה, וידוע כי חשבון שמונה הוא אחר הז' במעלת האחד, ובזמן המשיח יחזרו כל האומות לאמונתנו, הוא שכתוב (צפניה ג', ט') כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד, וכתוב (זכריה יד, ט') ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ולפי שהעולם הזה הוא על מעלת שבעה, ומזה היתה מנורת המשכן והמקדש בז' נרות, חייבה החכמה להיות זמן המשיח על מעלת ח', כי בו תהיה מעלה יתרה ותוספת השגה בידיעת השם יתברך על כל הזמנים שעברו, הוא שכתוב (ירמיה לא, לג) כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. והנה רז"ל הרחיבו הביאור בענין הזה, הוא שאמר במסכת ערכין (יג ע"ב) רבי יהודה אומר כנור של מקדש של ד' נימין היה, שנאמר (תהלים טז, יא) שובע שמחות את פניך, אל תקרי שבע אלא שבע. ושל ימות המשיח שמונה, שנאמר "למנצח על השמינית" על נימא שמינית. ושל עולם הבא עשר, שנאמר (שם לג, ב') "בנבל עשור זמרו לו". עכל"ק.

והנה למדנו מדברי קודשו של רבנו בחיי במה שכתב שחשבון ח' ימים לרמז לזמן המשיח שהוא על מעלת שמונה, נלמד אנו מזה שבזמן חנוכה מתנוצץ אורו של משיח ובאור נרות החנוכה טמון אורו של משיח.

קריאת שם חנוכה מלשון חינוך - עוד כתב רבנו בחיי בכד הקמח ערך "נר חנוכה" על טעם קריאת השם חנוכה וז"ל, הענין הזה יש להתבונן בשם הימים האלה הנקראים חנוכה, שהוא נגזר מלשון (משלי כב, ו') "חנוך לנער", כלשון (תהלים ל', א') "חנוכת הבית", לפי שהוא רומז לזמן המשיח, שאנו עתידים לחנך בית המקדש, עכל"ק.

טעם משפחת מכב"י - בספר "ואברהם זקן" לרבי אברהם פלאגי זצוק"ל וזיע"א, מערכת חית אות ל"ד חנוכה, כתב על משפחת מכב"י והטעם שכך נקראו ומה אירע להם, וז"ל, חשמונאי ובניו קרו ליה למשפחה זו מכב"י, ואמרו חז"ל דעל דגל שלהם עשו רשימה זאת מ"י כ'מוכה ב'אלים ה' ר"ת מכב"י, וכיונו נמי דהוא ר"ת מ'תתיא כ'הן ב'ן י'וחנן כיע"ש בדבריהם וכו', ושייך לומר ב'רוך כ'בוד ה' מ'מקומו (ר"ת מכב"י).

וברוך היודע דמה שאמרו דהיה כליון במשפחה זו על שנטלו ב' שררות כהונה ומלכות, הא והא גרמא להו דהלבישו הדגל שלהם מ"י כ'מוכה ב'אלים ה' בר"ת מ'תתיא כ'הן ב'ן י'וחנן וכו' דעונשן כך, הנה יתר שאת דעשו הרכבה

◆ קונטרס קושיות נפלאות לחנוכה ————— יג

על מי כמוכה באלים לכך כפי מידתם נתקיים בהם היפך נרו לא ידעך, היה מכב"י דגרם כיבוי למשפחה ההיא וכו' עכל"ק.

א"ה ריחמ"א, עוי"ל שנקרא שמם מכב"י, דהנה עולה בגימטריא ע"ב והוא גי' של חס"ד, וידוע וידוע דכהנים בחס"ד, ע"כ.

רמז שהאשה חייבת בהדלקת נר חנוכה- עוד כתב בספר "ואברהם זקן" מערכת חית אות ל"ה וז"ל, חנוכה, פסק השולחן ערוך א"ח סימן תרע"ה ס"ג, אשה מדלקת נר חנוכה שאף היא חייבת בה, יע"ש. ובא הרמז וה'דליקו נ'רות ב'חצרות ק'דשך ר"ת נקב"ה, דאף הן היו באותו הנס. עכל"ק.

טעם לסביבון בחנוכה- אמר לי ידידי ר' שאול פרץ שליט"א (עפולה יע"א), טעם שמסובבים סביבונים בימי חנוכה, כדי שנדע שאת נצחון המלחמה על היוונים לא עשה לנו כוחנו ועוצם ידינו ח"ו, אלא הכל הוא ממסובב כל הסיבות שהוא הקב"ה, סיבב כך שננצח במלחמה על היוונים, אבל לא כוחנו ועוצם ידינו עשה לנו החיל הזה, ולכן מסובבים סביבון בחנוכה לרמז להנ"ל, שיש יד המסובבת כל הסיבות ושום דבר לא בכוחנו. ע"כ.

רמזים בעל הניסים- אכתוב כאן כמה רמזים בסייעתא דשמיא בנוסח על הניסים, וזה החלי:

א: בימי מ'תתיה ב'ן י'וחנן כ'הן ג'דול ח'שמונאי וב'ניו, ר"ת גימטריא צ"א והוא יחוד הוי"ה אדנ"י.

ב: בימי מ'תתיה ב'ן י'וחנן כ'הן ג'דול ח'שמונאי, ס"ת גימטריא שם אלהים בריבועו כזה א' אל אלה אלהים עם חמשה אותיות שם אלהים ס"ה ר"ה.

ג: בימי מ'תתיה ר"ת שם בן מ"ב ועוד ר"ת ב"ם, ירמוז שעל ידי התורה נצחו, שעליה נאמר ודברת בם ולא בדברים בטלים.

ד: בימי מ'תתיה ס"ת שם י"ה.

ה: בן יוחנן — ר"ת ב"י צירוף י"ב, ירמוז לשם בן י"ב אותיות. ועיין ברבנו בחיי פרשת שלח לך (י"ג י"ז, ובתורת חיים לרבנו חיים הכהן מג'רבא זצוק"ל).

ו: בימי מ'תתיה בן ס"ת שם אדנ"י, וצירוף שם יוחנן הוא לומר שבשביל שכינה חנן אותנו ה'.

ז: לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך ס"ת מכמי"כ, גימטריא עם הכולל קל"א, בגימטריא סמא"ל, וע"י שאדם ענוותן לא יוכלו לשכח ולהעביר ממנו חוקי ה' יתברך, דענו"ה עולה קל"א.

ח: לשכחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך, מטרם היתה שע"י לשכחם תורתך ממילא יעברו על חוקי רצונך, שאם תהיה שכחת התורה ממילא יעברו על חוקי רצונו יתברך.

ט: ואתה ברחמיך הרבים ס"ת גימטריא שם אדנ"י, עמדת להם היינו זכות השכינה שרמוזה בשם אדנות.

י: עמדת להם בעת צרתם, ירמוז ליעקב אבינו ע"ה שנקרא תם, כמו שכתוב "ויעקב איש תם יושב אהלים", וזה רמז עמדת' להם ס"ת ת"ם בעת צרתם ס"ת ת"ם. וכמו כן בעת צרת"ם קרי ביה בעת צר תם, והיינו יעקב אבינו ע"ה שרומז לתורה הקדושה שנקראת תמימה, כמו שכתוב "תורת ה' תמימה". והיינו שעמד ה' יתברך לזרע יעקב בעת צרתם בשביל יעקב שנקרא תם.

יא: ר'בת א'ת ר'יבם ר"ת רא"ר, בגימטריא עם האותיות וב' כוללים עין הרע, והיינו הקב"ה רב את ריב בני" במה שרצו להכניס בהם עין הרע.

יב: ד'נת א'ת ד'ינם ר"ת דא"ד, בגימטריא עם האותיות והכולל אח"ד וכן אהב"ה, והיינו שדן את דין בני" מתוך אהבתו אותם. ועוד דא"ד הוא ט', וכן אמ"ת במ"ק ט'.

יג: נ'קמת א'ת נ'קמתם ר"ת נא"נ, גימטריא מיכא"ל, והיינו שהמלאך מיכאל היה בעזרם ומליץ יושר עליהם.

יד: מ'סרת ג'יבורים ב'יד ח'לשים ר"ת מגב"ח בגימטריא עם הכולל והאותיות ח"ן, וכל זה שמסרת גיבורים ביד חלשים היה על ידי מציאות ח"ן שמצאו בני" בעיניך.

טו: ב'יד ח'לשים ס"ת ד"ם, מנין הנרות שמדליקים בחנוכה כולל השמשים.

א. א"ה מ.א: עוד ירמוז לדם מילה שהוא מחליש את כח האדם וכמו שכתב הרמב"ם בספר המורה (ח"ג פמ"ט) שטעם המילה כדי להחליש תאוותו הגופנית. ובזכות דם המילה נעשה להם הנס.

מז: חלש"ם נוטריקון ש'מונת ימי ח'נוכה מ'דליקין ל'האיר, והיינו שח' ימי חנוכה מדליקין להאיר את אור החנוכה בנשמותינו. ועוד חלשים נוטריקון ש'מונת ימי ח'נוכה מ'דליקין ל'פרסם, והיינו שהדלקת נרות שמונה ימים לפרסם נס החנוכה.

יז: ו'רבים ב'יד מ'עטים ר"ת גימטריא מ"ח, ירמוז למ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם, והיינו שנצחון המעטים היה ע"י מ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם, שקנוה בנפשם.

יח: ב'יד מ'עטים ס"ת דם, ירמוז לד"ם נרות שמדליקין בחנוכה כולל השמש.

יט: ורשעים ב'יד צדיקים, ב'יד צדיקים ס"ת מ"ד ירמוז למובא לעיל.

כ: ו'טמאים ב'יד ט'הורים, ר"ת גימטריא שם חב"ו עם הכולל, שכוחו להוציא ניצוצות הקדושה מהקליפות².

כא: ב'יד טהורים, ס"ת ד"ם ירמוז להנ"ל.

כב: וזדים ב'יד עוסקי תורתך ס"ת מדי"ך, שעוסקי תורה עושים לבושים והוא חלוקא דרבנן.

כג: לך עשית שם גדול וקדוש בעולמך, שם ג'דול ו'קדוש ב'עולמך ר"ת גימטריא אי"ש, ירמוז לה' איש מלחמה.

כד: שם גדול ס"ת מ"ל, ירמוז שע"י הניצחון נתבטלה הגזרה על המילה, וממילא נעשה לה שם גדול ונתגלה שם ה' בעולם.

כה: ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה, ו'לעמך ישראל ע'שית ר"ת גימטריא שם אלהי"ם.

כו: ו'פרקן כ'היום ה'זה ר"ת גימטריא שם א"ל, ירמוז לחסד אל כל היום.

כז: ו'פורקן כ'היום ר"ת כ"ו, גימטריא שם הוי"ה.

כח: ופרקן כ'היום הזה ואחר כך וכו', ו'פרקן כ'היום ה'זה ו'אחר ס"ת גימטריא רצ"ה.

ב. א"ה מ.א: ג"כ ר"ת גימ' טו"ב, לרמז שבזכות התורה שנקראת טוב נעשה להם הנס.

כט: ו'אחר כ'ך באו בניך לדביר ביתך, ו'אחר כ'ך ר"ת כ"ו גימטריא הוי"ה.

ל: ו'הדליקו נ'רות ב'חצרות ק'דשך ר"ת גימטריא נקב"ה עם הכולל, שגם הן חייבות בהדלקת נרות חנוכה, שאף הן היו באותו נס.

לא: וקבעו שמונת ימי חנכה אלו, ימי' חנוכה' אלו' ס"ת יה"ו, ור"ת יח"א גימטריא י"ט, והוא נוטריקון י'מים ט'ובים, שימי חנוכה ימים טובים.

לב: ימי' ח'נוכה' ר"ת ח"י ס"ת י"ה, שהיה חיות לשם י"ה.

לג: ו'הדליקו נ'רות ב'חצרות ר"ת גימטריא ח"ן, שמצא חן בעיני ה' יתברך הדלקת נרות בחצרות קודשו.

לד: נוסח על הניסים מתחיל במילת בימ"י ומסתיים במילת סל"ה, ותחילת בימי הוא אות ב' וסוף מילת סלה הוא ה'. ונראה לקשר רישא לסיפא, שאותיות הללו ב"ה הם נוטריקון בית הלל, שהוקבע הלכה כמותם שמוסיף והולך ומעלין בקודש ולא מורידין, וזהו הרמז באות ב' ואות ה' של בימי וסלה. ע"כ.

ע"י הצרה נתעלו- בנוסח על הניסים, ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם וכו', וביאר בספר "תפארת שלמה" (רדמוסק) וז"ל, העמידם בבחינת רחמיך הרבים, עכל"ק. וכוונתו היא, שכאשר ה' יתברך רואה את עמו בני ישראל בצרה גדולה והרי הוא חפץ בטובתם, מעורר עליהם מדת הרחמנות שלמעלה ומגביהם במדריגה גבוהה בעולמות העליונים, וע"י כך יוצאים מצרה לרווחה. כי למעלה אין שליטה לחיצונים, ונמצא שע"י הצרה באה טובה לעם ישראל שנתעלו למדריגה יותר גבוהה עמה שהיו. וזה כוונת ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם וכו', והיינו שבעת צרתם העמדת צרתם במקום שנקרא רחמיך הרבים, וע"י כן יצאו מצרה לרווחה, ולא עוד אלא זכו להתעלות מדריגה.

ביאור שלך גדול משלהם- בענין אהרן הכהן וחנוכת המשכן, שאמר לו הקב"ה שהקריבו הנשיאים קורבנות והוא לא הקריב ונצטער אהרן, ואמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם, ופירש הרמב"ן שהכוונה לנר חנוכה שלא בטל לעולם. ונראה הטעם שגדול משלהם, שהרי נר חנוכה למטה מי' טפחים ולא למטה מג' טפחים, וכוונת הענין להאיר ג"כ מקום החושך, משא"כ הקרבנות לא זה היה ענינו, אבל חנוכה ענינו להאיר אפילו מקום החושך והטומאה. וא"כ גדול פעולת חנוכה שהובטח לאהרן הכהן, שטעמו שהוא מאיר למקומות חשוכים ומעלה אותם להיות מוארים.

וטמאו כל השמנים – ענינם היה אך ורק לטמאות השמנים, ששמן רומז על חכמה, וענינם היה לטמאות את השמן. שלא היה אכפת להם שילמדו תורה, אלא שיהיה מתוך טומאה מצד הסטרא אחרא, ולכן לא בטלו את השמן מכל וכל, שהרי יכלו לשפוך אותו, אלא כוונתם היתה לטמא השמנים, והיינו שתהיה יניקה לסטרא אחרא מהשמנים הללו.

חתום בחותמו של כהן גדול – נראה לומר בזה, שמה שמצאו פך של שמן שחתום בחותמו של כהן גדול שאינו טמא, אגלאי מילתא למפרע שלא הצליחו לטמא את השמן דעם ישראל, שהרי כל כוונתם היתה לטמא השמנים שהוא רמז לחכמה. ואח"כ כשמצאו החשמונאים שמן חתום בחותמו של כהן גדול, אגלאי מילתא שלא הצליחו לטמא, שיבוא האחד ויעיד על הכלל שאין טומאה שולטת, שאם היתה טומאה שולטת גם פך זה היה צריך להיות טמא, ומזה שלא שלטה הטומאה על הכל איגלאי מילתא שלא שלטה בכלל בפנימיות נפש עם ישראל וחכמתם שמנם אי אפשר לטמא, דשמן החתום בחותמו של כהן גדול רמז לפנימיות עם ישראל, כמו כהן גדול שעבודתו עבודת פנים. וצריך עוד ביאור הענין.

שמן רומז לחכמה – השמן רמז לחכמה, וכוונת היונים היתה לטמא את חכמת עם ישראל. וידוע דשמן תועלתו לזכרון, כמובא בסוף גמ' הוריות, עיי"ש. וא"כ כוונת היונים היתה לטמא את הזכרון של עם ישראל, שלא יזכרו את ה' יתברך העושה להם ניסים ונפלאות. ולכן נאמר להעבירם מחוקי רצונך, שלא יעשו רצון ה' ח"ו, וע"י כך ישכחו ולא יזכרו רצון ה' מהו.

מהדרין מן המהדרין ביום ב' דחנוכה – נגלה דוקא ביום ב' דחנוכה, שהרי ביום א' לא יכול להדליק ב' נרות, וביום ג' דחנוכה כבר אינו חידוש שהרי הדליק ב' נרות כבר ביום ב' דחנוכה, וא"כ כבר נתקיים ענין מהדרין מן המהדרין שמוסיף כל יום נר אחד.

מניין הנרות במנין הצדיקים – ס"ה ל"ו נרות בכל ח' ימי חנוכה, ונראה שהם ל"ו נרות כנגד ל"ו צדיקים שבכל דור ודור, שהם מאירים את הדור באור יקרות.

הנם היה גם ביום הראשון – "בתפארת שלמה" פר' ויגש כתב וז"ל, הענין בנס חנוכה שהקשו הראשונים למה תיקנו ח' ימים הלא על יום הראשון היה להם שמן, אכן יען כי ביום הראשון עשו בעצמם הכנה והכלי להחזיק הברכה הבאה

להם, וההכנה היא עיקר קיום המצוה, לכן גם יום הראשון לנס יחשב גם הוא. עכל"ק. ונראה שההכנה להיות כלי קיבול לקבל הנס הוא גופא נס, שאל"כ היאך יקבלו הנס שתדלוק עוד שבעה ימים נוסף ליום הראשון, אלא גם לעשות הכנה לנס הוא גופא נס בעצמו, כי בלא זה אין קיום לנס.

ביאור כבתה זקוק לה- בספר "תפארת שלמה" (רדומסק) השמטות לחנוכה בסוף ספר בראשית, כתב ביאור על הגמ' (שבת כא ע"א) "כבתה זקוק לה", מרמז על בחינת הצדיק יסוד עולם, אשר בכוחו על ידי הדלקת נר חנוכה להאיר גם לבני אדם אשר כבה אור נשמתם, והלכו חשיכה ולא נור נוגה עליהם.

חנוכה מועיל גם לאלו שישבת לא מועילה להם- ועוד ביאר בספר הנ"ל את מאמר הגמ' שבת (שם), שמנים ופתילות שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת מדליקין בהם בחנוכה, פירוש גם אותם הבני אדם אשר גם השבת אינו מועיל להם, אעפ"כ אור החנוכה מאיר להם, ע"כ.

חנוכה מאיר גם לאלו שבשפל המדרגה- עוד ביאר בספר הנ"ל, המצוה להניח את נר חנוכה למטה מעשרה, להאיר גם כן לאותם האנשים שהם בשפל המדרגה. וכל הנ"ל על ידי הצדיק יסוד עולם.

ביאור כבתה אין זקוק לה- עוד כתב בספר הנ"ל, ולמאן דאמר בשבת (שם) דסבירא ליה כבתה אין זקוק לה, מרמז גם על אותן האנשים אשר גם הצדיק אינו מועיל להם, אעפ"י כן יש להם תקנה אם יחזרו בתשובה לא ידח מהם נדח, והרמז בזה אין זקוק לה, מדת הרחמים אין סוף ברוך הוא זקוק לה.

א"ה ריחמ"א, נראה שגם לאותו מאן דאמר שכבתה אין זקוק לה והכל נעשה ע"י מידת אין, אם יחזור בתשובה לא ידח מהם נדח, כל זה הוא גם כן על ידי סגולת ימי החנוכה והארת נרות החנוכה. וא"כ גם אותו שאין הצדיק מועיל לו, יתאמץ במצות הדלקת נרות חנוכה, יחוסו עליו משמים על ידי מידת מאין יבוא עזרי, אכ"ר.

הדלקה עושה מצוה- ביאר "בתפארת שלמה" (רדומסק) וז"ל, לרמז כי על ידי הדלקת נר חנוכה מדליק אור נשמתו, נר ה' נשמת אדם (משלי כ' כז), נ"ר ר"ת נ'שמה ר"ח, נ'פש ר'וח. ע"כ. ועוד יש לפרש הדלקה עושה מצוה, שאותיות

◆ קונטרס קושיות נפלאות לחנוכה ————— יט

מ"צ ממצוה הוא י"ה בא"ת ב"ש, הוא שלמות שם הוי"ה, והיינו שע"י הדלקה מאיר את שם הוי"ה.

הנחה עושה מצוה - עוד כתב בספר "תפארת שלמה", הנחה עושה מצוה, הנח"ה עולה ס"ח בגימטריא חיי"ם, רמז ח"י יסוד מ'לכות.

רמז בחינוך הילדים בענייני חנוכה א - באור תורה טבת תשס"ח עמ' שט"ז, הובא מאמר בסימן מ"ט (מפי הרב יונה חורי בני ברק) וז"ל, במס' שבת (כב ע"א) "נר חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה". רמז לחינוך מעל גיל עשרים שהוא פסול. כמה "חכמים" אמרו הילד שלי עוד קטן, יגדל ויהיה בן אדם, או תן לו עכשיו ללמוד מה שהוא רוצה, עם מי שהוא רוצה, אצל מורים אפיקורסים מסיתים ומדיחים לא עלינו, לא לחשוב, כשיגדל יכנס בו שכל ויראת שמים. הנסיון הראה שהכל הבל הבלים, "כל באיה לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים" (משלי ב', יט). וגם אלה שחזרו בתשובה, הם סך הכל טיפה בים הכפירה של ימינו. הנרות הללו (ילדינו) קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם (ללמד אותם חולין), אלא לראותם בלבד (לפקח עליהם היטב).

רמז בחינוך הילדים בענייני חנוכה ב - עוד כתב שם בענייני חנוכה, חינוך, "מצותה משתקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק" (שבת כא ע"ב), "חמה" רמז לתאוות, כעס. המורה, המלמד, חייב להיות נטול כעס ולא שקוע בחומריות. וגם "עד שתכלה רגל מן השוק", מחנכים, מלמדים ילדי ישראל שלא יהיו דומים לילדי שוק, או שלא ילמדו מאנשי דלא מעלי, אנשים זולים כמו סחורה זרוקה וזולה בשווקים. אלא מתלמידי חכמים רמי המעלות וכלילי מדות טובות, בחינת "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (פרשת יצא), עד שכל ההרגלים שבחוץ בשוק יהיו מחוץ לתלמיד, ויהיה בראשו רק רוחניות תורה ומצוות. ע"כ.

מז"ר הר"ר ג אברהם הלוי ליפשיץ שליט"א
במונאי שבת קודש פרשת מקץ תשפ"ב
בשיעור הקבוע במושב גדיש ביישובי תנוך
יחד עם היהודי היקר אוהב התורה רבי משה פרץ הי"ו
מדליקים נרות הנזכה לפני התחלת השיעור

